

5.2. Vyhledávání a prevence rizik

Vyhledávání a prevence rizik je jedním ze základních stavebních kamenů pro zajištění bezpečnosti práce a požární ochrany. Tato povinnost je zakotvena v **§ 102 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb. zákoník práce**, jak jsme si názorně představili v předchozí kapitole. Jak si ale takovéto procesy názorně představit? Pokusili jsme se vytvořit určitý náznak činností, které odpovídají dané povinnosti. Nejedná se v žádném případě o přehled úplný, měl by nám však napomocť více chápat danou problematiku.

Tabulka č. 37: Návrh činností ředitele školy či školského zařízení v oblasti BOZP

neustále vyhledávat rizika – nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek
vyhledávat příčiny a zdroje nebezpečných rizik
na základě zjištění vyhledávat a hodnotit význam rizik
přijímat opatření, která rizika odstraní nebo minimalizují do nižší kategorie
pravidelně kontrolovat úroveň BOZP
pravidelně kontrolovat stav výrobních a pracovních prostředků
pravidelně kontrolovat vybavení školy
pravidelně kontrolovat úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek
dodržovat metody a způsob zjišťování a hodnocení rizikových faktorů
pravidelně zjišťovat úroveň znalostí zaměstnanců v oblasti BOZP

Ředitel školy by neměl zapomenout také na to, že **pokud není možné rizika odstranit**, je povinen vyhodnotit a přijmout taková opatření, která povedou k **omezení jejich dalšího působení** tak, aby došlo alespoň k jejich minimalizaci. Celé řízení rizik je nutné vést v dokumentaci BOZP. O této dokumentaci si pak řekneme více v jedné z následujících kapitol.

Kromě zákoníku práce je nutné brát v potaz také jiný speciální zákon v dané oblasti, kterým je [zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy \(zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci\)](#). Co se týče problematiky týkající se předcházení ohrožení života a zdraví, jsou mu věnovány § 7 a 8, které si blíže popíšeme v následujícím přehledu.

Tabulka č. 38: Ustanovení zákona o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci týkající se předcházení ohrožení života a zdraví při práci (č. 309/2006 Sb.)

Ustanovení PP	Plné znění ustanovení	Co z ustanovení vyplývá
§ 7, odst. 1	<p>Jestliže se na pracovištích zaměstnavatele vyskytují rizikové faktory, je zaměstnavatel povinen pravidelně, a dále bez zbytečného odkladu vždy, pokud dojde ke změně podmínek práce, měřením zjišťovat a kontrolovat jejich hodnoty a zabezpečit, aby byly vyloučeny nebo alespoň omezeny na nejmenší rozumně dosažitelnou míru. Při zjišťování, hodnocení a přijímání opatření k dodržení nejvyšších přípustných hodnot je povinen postupovat podle prováděcího právního předpisu. Rizikovými faktory jsou zejména faktory fyzikální (například hluk, vibrace), chemické (například karcinogeny), biologické činitele (například viry, bakterie, plísňe), prach, fyzická zátěž, psychická a zraková zátěž a nepříznivé mikroklimatické podmínky (například extrémní chlad, teplo a vlhkost). Nelze-li výskyt biologických činitelů a překročení nejvyšších přípustných hodnot rizikových faktorů vyloučit, je zaměstnavatel povinen omezovat jejich působení technickými, technologickými a jinými opatřeními, kterými jsou zejména úprava pracovních podmínek, doba výkonu práce, zřízení kontrolovaných pásem, používání vhodných osobních ochranných pracovních prostředků nebo poskytování ochranných nápojů</p>	<p>Povinnosti a postupy zaměstnavatele při výskytu rizikových faktorů na pracovišti</p>
§ 7, odst. 2	<p>Při práci s vědomým záměrem vykonávat činnosti spojené s vystavením (dále jen "expoziční") biologickým činitelům skupin druhé až čtvrté uvedeným ve zvláštním právním předpisu nebo překročí-li výsledky měření rizikových faktorů stanovené nejvyšší přípustné hodnoty, je</p>	<p>Postupy při práci s vědomým záměrem vykonávat činnosti spojené s vystavením biologickým činitelům skupin</p>

	<p>zaměstnavatel povinen zjistit příčiny tohoto stavu. Nelze-li výskyt biologických činitelů odstranit nebo hodnoty rizikových faktorů snížit pod stanovené nejvyšší přípustné hodnoty a odstranit tak riziko pro zaměstnance, je zaměstnavatel povinen postupovat podle § 104 zákoníku práce. Současně je povinen neprodleně informovat zaměstnance. Není-li možné ochranu zdraví zaměstnance zajistit opatřeními podle odstavce 1, popřípadě opatřeními podle zvláštního právního předpisu, je zaměstnavatel povinen zdroj rizikového faktoru vyřadit z provozu, a není-li to možné, práci zastavit</p>	druhé až čtvrté
§ 7, odst. 3	<p>Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby práce s azbestem, s chemickými karcinogeny a biologickými činiteli a pracovní procesy s rizikem chemické karcinogenity byly v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem vždy prováděny v kontrolovaných pásmech, která budou označena a zajištěna tak, aby do nich nevstupovali zaměstnanci, kteří v něm nevykonávají práci, opravy, údržbu, zkoušky, revize, kontrolu nebo dozor. Do kontrolovaných pásem mohou být zaměstnavatelem zařazeny i další práce, při kterých jsou zaměstnanci vystaveni působení rizikových faktorů, pokud je toho třeba k ochraně zdraví zaměstnanců</p>	Speciální úprava při práci s azbestem, s chemickými karcinogeny a biologickými činiteli a pracovní procesy s rizikem chemické karcinogenity
§ 7, odst. 4	<p>O kontrolovaných pásmech a zaměstnancích, kteří vstupují do kontrolovaných pásem, nebo zde konají práce uvedené v odstavci 3, je zaměstnavatel povinen vést evidenci a ukládat ji po dobu stanovenou zvláštním právním předpisem. Evidence obsahuje</p> <p>a) jméno, popřípadě jména a příjmení zaměstnance a datum narození,</p>	Obsah evidence o kontrolovaných pásmech a zaměstnancích

	<p>b) název kontrolovaného pásma, den jeho zřízení a zrušení,</p> <p>c) charakteristiku vykonávané práce,</p> <p>d) účel vstupu a dobu pobytu v kontrolovaném pásmu,</p> <p>e) počet odpracovaných směn,</p> <p>f) výčet biologických činitelů, chemických látek a přípravků, se kterými se v kontrolovaném pásmu zachází, nebo jiných rizikových faktorů,</p> <p>g) záznam o mimořádných situacích a změnách údajů uvedených v evidenci s datem jejich provedení</p>	
§ 7, odst. 5	V kontrolovaném pásmu je zakázáno jíst, pít a kouřit; pro tyto účely zaměstnavatel vyhradí zvláštní prostory. Vstupovat do kontrolovaného pásma je možné jen s osobními ochrannými pracovními prostředky určenými pro výkon práce v kontrolovaném pásmu	Viz znění
§ 7, odst. 6	V kontrolovaném pásmu nesmějí pracovat mladiství zaměstnanci, a to ani z důvodu přípravy na povolání, dále těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně, které kojí, a zaměstnankyně-matky do konce devátého měsíce po porodu	Viz znění
§ 7, odst. 7	Rizikové faktory pracovních podmínek, jejich členění, hygienické limity, způsob jejich zjišťování a hodnocení a minimální rozsah opatření k ochraně zdraví zaměstnance stanoví prováděcí právní předpis	Zmocnění k vydání právního předpisu (Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci)
§ 8, odst. 1	Zakázány jsou práce s 2-naftylaminem a jeho solemi, 4-aminobifenylem a jeho solemi, benzidinem a jeho solemi, 4-nitrodifenylem a polychlorovanými bifenyly, s výjimkou mono- a	Zákaz výkonu některých prací

	dichlorovaných bifenyľů, a práce s přípravky obsahujícími více než 0,1 % 2-naftylaminu a jeho solí, 4-aminobifenyľu a jeho solí, benzidinu a jeho solí nebo 4-nitrodifenyľu nebo více než 0,005 % polychlorovaných bifenyľů. Zákaz těchto prací neplatí, jde-li o výzkumné laboratorní práce, analytické práce, práce při likvidaci nepotřebných zásob, odpadů a zařízení, která obsahují tyto látky a přípravky, a práce při zneškodňování uvedených látek, pokud vznikají jako nežádoucí průvodní látka při zpracování jiné látky nebo přípravku	
§ 8, odst. 1	Zakázány jsou práce s azbestem. Zákaz těchto prací neplatí, jde-li o výzkumné laboratorní práce, analytické práce, práce při likvidaci zásob, odpadů a zařízení, která obsahují azbest, a práce při odstraňování staveb a částí staveb obsahujících azbest, nebo opravy a udržovací práce na stavbách nebo práce s ojedinělou krátkodobou expozicí	Zákaz výkonu některých prací
§ 8, odst. 1	Aplikace azbestu nástřikem a pracovní postupy, které zahrnují použití tepelně nebo zvukově izolačních materiálů s hustotou menší než 1 g/cm ³ obsahujících azbest, jsou zakázány	Zákaz výkonu některých prací

Je zjevné, že s některými uvedenými podmínkami se našich školách a školských zařízeních běžně nesetkáme. Přesto jsme považovali za důležité je uvést, jedná se totiž o situaci ohrožující zdraví a život. A např. při praktické výuce anebo při rekonstrukcích budov bychom se s nimi mohli setkat.